

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 15 päivänä kesäkuuta 2011

631/2011

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 2011

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ulkomaalaislain (301/2004) 69 §:n 5 momentti sekä 82 §,
muutetaan 3 §:n 23 kohta, 34, 35 ja 60 §, 61 §:n 1 momentti, 62 §, 131 §:n 1 ja 2 momentti
sekä 185 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 23 kohta laissa 619/2006, 34 ja 60 § osaksi laissa 358/2007,
35 § osaksi laissa 323/2009, 62 § osaksi laissa 549/2010 sekä 131 §:n 1 momentti ja 185 §:n 1
momentti laissa 323/2009, sekä
lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 619/2006, 358/2007 ja 323/2009, uusi
24 ja 25 kohta, lakiin uusi 33 a, 33 b, 60 d, 60 e, 60 f ja 60 g §, 131 §:ään, sellaisena kuin se on
osaksi laissa 323/2009, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi,
161 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 360/2007, uusi 3 momentti sekä 161 a §:ään, sellaisena
kuin se on laissa 360/2007, uusi 3 momentti seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

23) *ihmiskaupan uhrilla* ulkomaalaista,
jonka voidaan perustellusti epäillä joutuneen
ihmiskaupan uhriksi;

24) *biometrisellä tunnisteella* henkilön
sähköistä tunnistetta, joka on kasvokuva tai
sormenjälkikuva;

25) *teknisellä osalla* oleskeluluvan osoi-
tukseksi annettavan oleskelulupakortin tai

unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskelu-
kortin sirua, johon tallennetaan biometriset
tunnisteet ja muut henkilötiedot.

33 a §

Oleskelulupakortti

Oleskeluluvan osoitukseksi annetaan oles-
kelulupakortti. Oleskelulupakortin muodosta
ja ominaisuuksista, turvatekijöistä, tekniseen
osaan tallennettavista biometrisistä tunnis-
teista sekä niiden ottamisesta, rajoituksista ja
käyttötarkoituksesta sekä haltijan oikeudesta

tarkistaa tekniseen osaan hänestä tallennetut tiedot säädetään kolmansien maiden kansalaisten oleskeluluvan yhtenäisestä kaavasta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1030/2002 (*EU:n oleskelulupa-asetus*) ja kolmansien maiden kansalaisten oleskeluluvan yhtenäisestä kaavasta annetun asetuksen (EY) N:o 1030/2002 muuttamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 380/2008 (*muutosasetus*).

Oleskelulupakortti annetaan oleskeluluvan voimassaoloajaksi. Oleskelulupakortti voidaan erityisestä syystä antaa tätä lyhyemmäksi ajaksi. Oleskelulupakortti on voimassa kuitenkin enintään viisi vuotta.

Jos oleskelulupakortti annetaan hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei anneta erillistä hallintopäätöstä eikä valitusosoitusta.

Ulkoasiainministeriön 69 §:n 3 momentin nojalla myöntämän oleskeluluvan osoitukseksi annetaan erityinen henkilökortti.

33 b §

Oleskelulupakortin teknisen osan tietojen tietoturva

Maahanmuuttovirasto vastaa siitä, että oleskelulupakortin tekniseen osaan tallennetut tiedot suojataan tunkeutumista, luvaton lukemista, muuttamista, käyttöä ja muuta luvaton käsittelyä vastaan siten kuin EU:n oleskelulupa-asetuksessa ja sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetään.

Oleskelulupakortin tekniseen osaan tallennettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen sekä sormenjälkien lukemiseen liittyvän varmenteen luo Maahanmuuttoviraston määräämä viranomainen tai laitos.

34 §

Oleskelulupakorttiin tehtävät merkinnät

Oleskelun luonteen osoitukseksi oleskelulupakorttiin merkitään kirjaintunnus. Jatkuvan oleskeluluvan kirjaintunnus on A, tilapäisen oleskeluluvan B, pysyvän oleskeluluvan P ja pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskeluluvan P-EY.

Oleskelulupakorttiin tehdään lisäksi merkintä direktiivistä, jonka perusteella oleskelulupa on myönnetty.

35 §

Vaatus matkustusasiakirjan voimassaolosta

Oleskeluluvan myöntäminen edellyttää, että ulkomaalaisen matkustusasiakirja on voimassa. Oleskelulupa voidaan kuitenkin myöntää voimassa olevan matkustusasiakirjan puuttumisesta huolimatta, jos se myönnetään 51, 52, 52 a, 87, 88, 88 a, 89 tai 110 §:n perusteella.

60 §

Oleskeluluvan hakeminen

Ensimmäistä oleskelulupaa on haettava ulkomailla ennen Suomeen saapumista siinä maassa, jossa hakija laillisesti oleskelee. Ensimmäistä oleskelulupaa voidaan 49, 49 a, 50, 50 a, 51, 52 ja 52 a §:n perusteella hakea Suomessa.

Jatkolupaa, pysyvää oleskelulupaa ja pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskelulupaa haetaan Suomessa.

Hakemus jätetään Suomessa paikallispoliisille ja ensimmäistä oleskelulupaa koskeva hakemus ulkomailla Suomen edustustolle.

Jos ulkoasiainministeriö on luvan myöntävä viranomainen, lupahakemus voidaan jättää ulkoasiainministeriölle hakijan jo saavuttua maahan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä oleskeluluvan hakemiseen liittyvästä menettelystä.

60 d §

Biometriset tunnisteet oleskelulupakorttia varten

Maahanmuuttovirasto, poliisi, rajavartiolaitos tai Suomen edustusto ottaa oleskelulupahakemuksen ja kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättämisen yhteydessä hakijalta sormenjäljet jokaisesta sormesta oleskelulupakorttia varten. Hakijan on liitettävä hakemukseen kasvokuvansa.

Jos sormenjälkien ottaminen on hakemusta jätettäessä tilapäisesti mahdotonta, hakija voidaan velvoittaa kohtuullisen ajan kuluessa täydentämään hakemustaan antamalla sormenjäljet.

60 e §

Biometrysten tunnisteiden lukeminen ja vertaaminen

Oleskelulupakortin tekniseen osaan tallennettuja biometrisiä tunnisteita saavat lukea Maahanmuuttovirasto, poliisi, rajatarkastusviranomaisella ja Suomen edustusto.

Oleskeluluvan haltijalta saa ottaa biometriset tunnisteet ja verrata niitä oleskelulupakorttiin ja matkustusasiakirjaan tallennettuihin biometrisiin tunnisteisiin oleskelulupakortin aitouden toteamiseksi ja oleskeluluvan haltijan henkilöllisyyden todentamiseksi. Vertaamista varten otettuja tietoja voidaan käyttää vain vertaamisen ajan, jonka jälkeen ne on hävitettävä välittömästi.

Sisäasiainministeriö päättää oleskelulupakorttiin tallennettujen tietojen lukuoikeuksien myöntämisestä ulkomaan viranomaisille ja oikeuksien peruuttamisesta.

60 f §

Oleskelulupakortin voimassaolon päättyminen

Oleskelulupakortin voimassaolo päättyy, sen lisäksi mitä 33 a §:n 2 momentissa säädetään, kun:

- 1) oleskelulupa peruutetaan;
- 2) oleskeluluvan haltijalle annetaan uusi oleskelulupakortti;
- 3) oleskeluluvan haltija ilmoittaa oleskelulupakortin kadonneeksi tai anastetuksi;
- 4) oleskelulupakortti sisältää ilmeisen virheellisuuden;
- 5) oleskelulupakortti on turmeltunut, sen merkintöjä on muutettu taikka siinä on muita kuin viranomaisen tekemiä merkintöjä;
- 6) oleskelulupakortin tekniseen osaan sisältyvän varmenteen luonut viranomais on peruuttanut varmenteen; tai
- 7) oleskelulupa on rauennut 59 §:n perusteella.

Kun oleskelulupakortin voimassaolo on päättynyt, Maahanmuuttovirasto, paikallispoliisi, rajatarkastusviranomaisella tai Suomen edustusto ottaa oleskelulupakortin haltuunsa ja tekee ulkomaalaisrekisteriin merkinnän kortin voimassaolon päättymisestä. Viranomaisen haltuun otettu kortti tuhoetaan.

60 g §

Uusi oleskelulupakortti

Oleskeluluvan haltijan on hankittava uusi oleskelulupakortti ennen kortin voimassaolon päättymistä tai jos kortista ilmenevät tiedot eivät enää ole ajantasaisia taikka jos kortin voimassaolo on päättynyt 60 f §:ssä säädettyllä perusteella.

Jos oleskelulupakortti annetaan hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei anneta erillistä hallintopäätöstä eikä valitusosoitusta.

Uuden oleskelulupakortin saajan on luovutettava viranomaiselle aikaisempi oleskelulupakortti. Jos kortti ei ole saajan hallussa, hänen on esitettävä asiasta selvitys.

Maahanmuuttovirasto tai paikallispoliisi antaa uuden oleskelulupakortin. Hakemus jätetään paikallispoliisille.

Uuden oleskelulupakortin hakemisen yhteydessä hakijalta otetaan sormenjäljet siten kuin 60 d §:ssä säädetään. Hakijan on liitettävä hakemukseen kasvokuvansa.

Oleskeluluvan haltijan on haettava oleskelulupakorttia viivytyksettä sen jälkeen, kun hänen matkustusasiakirjansa, jossa on merkintä edelleen voimassa olevasta oleskeluluvasta, voimassaolo on päättynyt.

61 §

Matkustusasiakirjan tilapäinen haltuunotto

Viranomaisella voi ottaa ulkomaalaisen matkustusasiakirjan tilapäisesti haltuunsa viisumi-, oleskelulupa- tai matkustusasiakirja-asiaa käsiteltäessä, jos se on välttämätöntä henkilötietojen tai asiakirjan oikeellisuuden varmentamiseksi taikka myönnetyn viisumin merkitsemiseksi asiakirjaan.

62 §

Menettely haettaessa oleskelulupaa perheisteen perusteella

Oleskeluluvan edellytysten selvittämiseksi hakijalle ja perheenkokoajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi ennen asian ratkaisemista, jollei hakemusta hylätä heti perusteetomana.

131 §

Henkilötuntomerkkien ottaminen

Poliisi tai rajatarkastusviranomainen saa henkilöllisyyden todentamiseksi, ulkomaalaisten maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua ja työntekoa koskevien asioiden käsitteilyä, päätöksentekoa ja valvontaa varten ja valtion turvallisuuden suojaamiseksi ottaa sormenjäljet, valokuvan sekä muut henkilötuntomerkit ulkomaalaisesta:

1) joka on hakenut turvapaikkaa tai oleskelulupaa toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun taikka tilapäisen suojelun perusteella;

2) joka on hakenut oleskelulupaa perhesiteen perusteella;

3) joka on saanut oleskeluluvan pakolaiskiintiössä Suomeen otettuna ulkomaalaisena;

4) joka on päätetty käännättä tai maasta karkottaa; taikka

5) jonka henkilöllisyys on epäselvä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut henkilötuntomerkit tallennetaan poliisin ylläpitämään rekisteriin. Tiedot on pidettävä erillään rikoksesta epäiltyjen henkilötuntomerkeistä ja ulkomaalaisrekisteriin ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) 3 b §:n mukaisesti talletettavista oleskelulupahakemusta, oleskelulupakorttihakemusta tai unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskelukorttihakemusta varten otetuista sormenjäljistä. Tiedot poistetaan noudattaen, mitä ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 9 §:ssä säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja sormenjälkitietoja saa verrata henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 3 §:ssä tarkoitettuun hallintoasioiden tietojärjestelmään tämän pykälän nojalla talletettuihin sormenjälkitietoihin sekä ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun ulkomaalaisrekisteriin kuuluviin hakemusasioiden osarekisteriin ja muukalaispassien ja pakolaisen matkustusasiakirjojen osarekisteriin talletettuihin sormenjälkitietoihin. Lisäksi talletettavia sormenjälkitietoja saa maahantulon edellytysten selvittämiseksi verrata henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 2 §:n 3 momentin 9 kohdassa tarkoitettuihin poliisiasiain tietojärjestelmän tuntomerkkitietojen sormenjälkiin niiltä osin

kuin jo rekisteröidyt sormenjälkitiedot liittyvät rikokseen, josta ankarin säädetty rangaistus on vähintään vuosi vankeutta.

161 §

Oleskelukortti

Mitä tässä laissa säädetään oleskelulupakortista ja siihen tallennetuista biometrisistä tunnisteista, sovelletaan myös unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskelukorttiin.

161 a §

Oleskelukortin hakeminen

Oleskelukorttihakemusta jätettäessä hakijalta otetaan sormenjäljet 60 d §:n mukaisesti. Hakijan on liitettävä hakemukseen kasvokuvansa.

185 §

Ulkomaalaisrikkomus

Ulkomaalainen, joka

1) tahallaan oleskelee maassa ilman vaadittavaa matkustusasiakirjaa, viisumia tai oleskelulupaa taikka laiminlyö velvollisuutensa rekisteröidä oleskelunsa taikka hakea oleskelulupakortti, oleskelukortti tai pysyvä oleskelukortti,

2) tahallaan oikeudetta tekee ansiotyötä tai harjoittaa elinkeinoa,

3) tahallaan jättää noudattamatta 118 §:n nojalla määrätyn ilmoittautumisvelvollisuuden, 119 §:n nojalla määrätyn muun velvollisuuden tai 130 §:n nojalla annetun kutsun saapua antamaan tietoja oleskelustaan taikka

4) tahallaan tulee maahan, vaikka hänelle on määrätty maahantulokielto yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen liittyvistä syistä,

on tuomittava *ulkomaalaisrikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2012.

Tätä lakia sovelletaan sellaiseen lain voimaan tullessa vireillä olevaan oleskelulupaan ja kansainvälistä suojelua tai oleskelukorttia koskevaan hakemukseen, jonka hakija on jättänyt Suomessa ja johon tehdään päätös tämän lain voimaantulon jälkeen. Hakemusta täydennetään hallintolain 22 §:n nojalla antamalla sormenjäljet.

Lakia sovelletaan myös sellaiseen lain voi-

maan tullessa vireillä olevaan oleskelulupaa koskevaan hakemukseen, jonka perusteella ulkomailla oleskelevalle hakijalle myönnetään oleskelulupakortti 20 päivänä toukuuta 2012 tai sen jälkeen. Hakemusta täydennetään hallintolain 22 §:n nojalla antamalla sormenjäljet.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maahanmuutto- ja eurooppaministeri *Astrid Thors*